

Štrasburg, 9. December 2011

Greco RC-III (2010) 3E
Druhá priebežná správa

Tretie kolo hodnotenia

Druhá priebežná správa o plnení odporúčaní Slovenskej republiky

„Trestnoprávna úprava (ETS 173 a 191, GPC 2)“

* * *

„Transparentnosť financovania politických strán“

Prijalo GRECO
na svojom 53. Plenárnom zasadnutí
(Štrasburg, 5. - 9. decembra 2011)

I. Úvod

1. Na svojom 36. plenárnom zasadnutí GRECO prijalo tretiu hodnotiacu správu o Slovenskej republike (15. Februára 2008). Táto správa (Greco Eval III Rep (2007) 4E [Theme I](#) / [Theme II](#)) obsahovala 16 odporúčaní pre Slovenskú republiku a bola uverejnená 14. Marca 2008.
2. Na základe požiadavky Procedurálneho poriadku GRECO doručili slovenské orgány situačnú správu o opatreniach prijatých na implementáciu odporúčaní. GRECO vybralo Rakúsko a Lotyšsko na určenie spravodajcov procesu plnenia. Určenými spravodajcami boli p. Christian MANQUET, vedúci oddelenia Riaditeľstva pre trestnú legislatívu Federálneho ministerstva spravodlivosti Rakúska a p. Alvis VILKS, zástupca riaditeľa Úradu prevencie a boja proti korupcii Lotyšska. Pri vypracovaní Správy o plnení odporúčaní asistoval sekretariát GRECO.
3. V Správe o plnení odporúčaní prijatej na 46. plenárnom zasadnutí (Štrasburg, 22. – 26. Marec 2010), GRECO uvádza, že Slovenská republika uspokojivo implementovala len jedno zo šestnástich odporúčaní uvádzaných v Tretej hodnotiacej správe. Z tohto dôvodu GRECO zhodnotilo veľmi nízku úroveň plnenia odporúčaní ako „celkovo neuspokojivú“ podľa pravidla 31, odsek 8.3 Procedurálneho poriadku. Preto sa GRECO rozhodlo aplikovať pravidlo 32 týkajúce sa členov, ktorí neplnia odporúčania obsiahnuté vo vzájomnej hodnotiacej správe.
4. Prvú priebežnú správu GRECO prijalo na 49. plenárnom zasadnutí (Štrasburg, 29. November - 3 December 2010). Uvádza sa v nej, že a) týkajúce sa Témy I – Trestnoprávna úprava, odporúčania ii, iii a v ostali čiastočne implementované; odporúčania iv a vi neboli implementované; b) týkajúce sa Témy II – Transparentnosť financovania politických strán, odporúčania i až x neboli implementované. Podľa názoru GRECO nebol zo strany Slovenskej republiky dosiahnutý hmatateľný progres a v súlade s pravidlom Rule 32, odsek 2, pododsek (ii). Rozhodlo o aplikácii kroku 2 plnenia postupu zlepšenia [\[1\]](#) a vyzvala krajinu na poskytnutie správy o činnosti prijatej na implementáciu ostávajúcich odporúčaní do 30. Septembra 2011. Táto správa bola doručená 23. Septembra 2011, s doplnkovými informáciami a potvrdením 18. Novembra.
5. Táto Druhá priebežná správa hodnotí ďalšiu implementáciu ostávajúcich odporúčaní od prijatia prvej priebežnej správy a slúži ako celkové posúdenie úrovne plnenia týchto odporúčaní Slovenskou republikou.

II. ANALÝZA

Téma I: Trestnoprávna úprava

6. V súvislosti s Témou I. GRECO vo svojej **Hodnotiacej správe** adresovalo 6 odporúčaní pre Slovenskú republiku. V **Správe o plnení** z marca 2010 bolo odporúčanie i vyhodnotené ako uspokojivo implementované, odporúčania ii, iii a v ako čiastočne implementované a odporúčania iv a vi ako neimplementované. V **Prvej priebežnej správe** z decembra 2010 slovenské orgány uviedli, že bola založená pracovná skupina „GRECO“ (pod vedením vedúceho delegácie v GRECO a funkčná od septembra 2010) s jediným cieľom dosiahnuť progres v implementácii ostávajúcich odporúčaní a že Ministerstvo spravodlivosti pripraví v skrátenom konaní a v spolupráci s Ministerstvom vnútra a kanceláriou Generálneho prokurátora, novelu Trestného zákona s cieľom implementácie ostávajúcich odporúčaní na možné prijatie začiatkom roka 2011. GRECO toto vzalo na vedomie, avšak prišlo k názoru, že od Správy o plnení neprišlo k hmatateľnému progresu.

7. V poslednej informácii zo septembra a novembra slovenské úrady konštatujú, že Národná rada SR prijala 13. júla 2011 Zákon č. 262/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony a ktorý vstúpil do platnosti 1. septembra 2011. Článok II zákona č. 262/2011 Z. z. zabezpečuje rad dodatkov k Trestnému zákonu.

Odporúčanie ii.

8. GRECO odporúčalo (i) *opraviť časti 328 a 332 ako aj 329 a 333 Trestného poriadku s cieľom zabezpečiť, aby boli úplatky vo verejnom sektore kriminalizované aj v situáciách, ktoré nezahŕňajú porušenie povinnosti alebo „obstarávanie vecí vo všeobecnom záujme“*, v zmysle Trestnoprávneho dohovoru o korupcii (ETS 173) a (ii) *zvážiť, pre dobro transparentnosti, kriminalizáciu úplatkov vo verejnom a súkromnom sektore v samostatných ustanoveniach v súlade s Dohovorom*.
9. GRECO pripomína, že v Správe o plnení z marca 2010 bolo toto odporúčanie považované za „čiastočne implementované“. Slovenské orgány poskytli informáciu, že vyjadrenie „obstarávanie vecí vo všeobecnom záujme“, používané v častiach 329 a 333 CC, je široko zaužívaným v súdnej praxi. Zároveň, bolo indikované, že odborný posudok je v štádiu prípravy. V priebežnej správe z decembra 2010 nebola ďalšia odvolávka na odborný posudok a bolo stanovené, že „Ministerstvo spravodlivosti pripraví, v zrýchlenom konaní, novelu trestného zákona (Zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov), určený na implementáciu ostávajúcich odporúčaní.“ Usudzovalo sa, že odborný posudok bol vypracovaný a očakávané legislatívne dodatky sa budú taktiež týkať súčasných odporúčaní.
10. V súčasnosti slovenské orgány uvádzajú, že Odbor legislatívy Ministerstva spravodlivosti SR vykonalo analýzu tohto odporúčania, podľa znenia v Správe o plnení, v rámci procesu, ktorý viedol k zákonu č. 262/2011. V januári 2011 bola založená pracovná skupina pod záštitou Ministerstva spravodlivosti a pozostávajúca z členov slovenských kompetentných orgánov (prokuratúry, súdov, Prezídia Policajného zboru, Ministerstva vnútra a Ministerstva spravodlivosti). Táto skupina, stretávajúca sa raz do roka, prišla k záveru, že súčasná slovenská legislatíva je dostatočná, že existujúce ustanovenia sú jasné a zabezpečujú kriminalizáciu všetkých foriem korupcie vo verejnom a súkromnom sektore v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky. V zmysle týchto záverov slovenské orgány nepovažujú za potrebné dopĺňať súčasnú legislatívu z pohľadu prvej časti odporúčania.
11. V súvislosti s druhou časťou odporúčania orgány indikujú, že slovenská legislatíva rozlišuje medzi korupciou vo verejnom a súkromnom sektore prostredníctvom špecifik skutkovej podstaty trestného činu, napr. špecifický subjekt alebo motív, atď. Ako vyplynulo z diskusií odborníkov v rámci pracovnej skupiny súčasné ustanovenia Trestného poriadku týkajúce sa korupcie neboli spochybnené orgánmi činnými v trestnom konaní alebo súdmi a ich praktická implementácia je zatiaľ bezproblémová. Z tohto dôvodu slovenské orgány nepovažujú za potrebné kriminalizovať úplatky vo verejnom a súkromnom sektore samostatnými ustanoveniami, nakoľko takéto dodatky by mohli mať negatívny dopad na slovenskú trestnoprávnu legislatívu.
12. GRECO uvedené informácie zobralo na vedomie. Ukazuje sa, že v porovnaní s tým, čo bolo uvedené v prvej priebežnej správe prišli slovenské orgány k inému záveru v otázke následného postupu v odporúčaní ii. Každopádne, pracovná skupina pod vedením Ministerstva spravodlivosti uskutočnila prehľad legislatívnej a súdnej praxe – podľa odporúčania ii – a, majú na pamäti

taktiež informáciu Slovenskej republiky zo Správy plnenia, GRECO považuje potrebné opatrenia na implementáciu tohto odporúčania za vykonané.

13. GRECO preto konštatuje, že odporúčanie ii bolo uspokojivo implementované.

Odporúčanie iii.

14. GRECO odporúčalo *zabezpečiť, aby i) obchodovanie s vplyvom bolo kriminalizované vo všetkých kategóriách domácich a zahraničných verejných činiteľov, ktorých sa tento vplyv týka, bez ohľadu na skutkovú podstatu a ii) prípady údajného a nevykonaného vplyvu boli pokryté domácou legislatívou.*
15. GRECO pripomína, že v Správe plnenia bolo toto odporúčanie považované za „čiastočne implementované“, nakoľko slovenské orgány poskytli informácie poukazujúce na to, že prípady údajného a nevykonaného vplyvu sú riešené podľa precedenčného práva, avšak neprišlo k reakcii na časť i) tohto odporúčania. V Správe plnenia slovenské orgány uviedli, že bude prijatá legislatíva na riešenie všetkých ostávajúcich záležitostí.
16. V súčasnosti slovenské orgány indikujú, že zákon č. 262/2011, ktorý bol prijatý 13. júla 2011, rozšíril okruh osôb, ktoré sú cieľom vplyvu, nakoľko v časti 336, odsek 2 Trestného zákona (ďalej len TZ) bol pridaný odkaz na časti 334 a 335. Ďalej, v častiach 330 a 334 TZ (ktoré kriminalizujú osobitne pasívne a aktívne úplatkárstvo zahraničných verejných činiteľov), bolo vynechané vyjadrenie „pri realizácii medzinárodného obchodu“; z tohto dôvodu viac neplatí kontext trestného činu.
17. GRECO víta dodatky k Trestnému zákonu. Tieto dostatočne riešia podstatu odporúčania.
18. GRECO preto konštatuje, že odporúčanie iii bolo uspokojivo implementované.

Odporúčanie iv.

19. GRECO odporúčalo *prijat' opatrenia na zabezpečenie plnej kompatibility trestných činov úplatkárstva zahraničných verejných činiteľov, spadajúcich pod slovenskú legislatívu, s požiadavkami čl. 5 Trestnoprávneho dohovoru o korupcii (ETS 173).*
20. GRECO pripomína, že v Správe o plnení bolo toto odporúčanie považované za „neimplementované“, nakoľko Slovenská republika nevykonala opatrenia v tomto zmysle. Ako je hore uvedené, v prvej priebežnej správe slovenské orgány uviedli, že legislatíva na riešenie ostávajúcich záležitostí bude prijatá.
21. Ako je uvedené pri zákone č. 262/2011, slovenské orgány uvádzajú, že rozsah častí 330 a 334 TZ (ktoré kriminalizujú jednotlivo pasívne a aktívne úplatkárstvo zahraničných verejných činiteľov) bol značne rozšírený s vynechaním vyjadrenia „pri realizácii medzinárodného obchodu“.
22. GRECO s radosťou víta prijatie konkrétnych opatrení na implementáciu tohto opatrenia. Za týchto podmienok druhý podstatný nedostatok, ktorý viedol k odporúčaniam iv stratil svoje opodstatnenie a hlavný cieľ odporúčania bol dosiahnutý.
23. GRECO preto konštatuje, že odporúčanie iv bolo uspokojivo implementované.

Odporúčanie v.

24. GRECO odporúčalo *i) kriminalizovať úplatkárstvo domácich arbitrov a porotcov pri zabezpečení kompatibility charakteru ich funkcií s Dodatkovým protokolom Trestnoprávneho dohovoru o korupcii (ETS 191); ii) rozšíriť ustanovenia o úplatkárstve zahraničných arbitrov a porotcov nad situácie zahŕňajúce medzinárodné obchodné transakcie alebo zamestnávanie medzinárodnou justičnou inštitúciou.*
25. GRECO pripomína, že v Správe plnenia bolo toto odporúčanie považované za „čiastočne implementované“. Slovenská strana poskytla vysvetlenia a informácie o súdnej praxi, na základe ktorých je zrejmé, že podstata časti i) odporúčania stratila väčšinu svojho opodstatnenia, avšak neboli prijaté žiadne opatrenia na riešenie druhej časti odporúčania. Ako bolo uvedené vyššie, slovenské orgány v prvej priebežnej správe konštatovali, že bude prijatá legislatíva na vyriešenie zvyšných záležitostí.
26. Slovenské orgány indikujú, že čo sa týka prvej časti odporúčania, Zákon č. 262/2011 rozšíril definíciu zahraničných verejných činiteľov v časti 128, odsek 2, písmeno a) TZ tak, že na arbitrov a porotcov sa vzťahuje nová definícia: do časti boli vsunuté slová „arbitrážna moc zahraničnej krajiny“. Čo sa týka druhej časti odporúčania, ako bolo skôr uvedené, časti 330 a 334 TZ boli zmenené zrušením vyjadrenia „pri realizácii medzinárodného obchodu“.
27. GRECO registruje dodatky týkajúce sa časti 128 odsek 2 ako aj dodatky týkajúce sa častí 330 a 334 TZ. Ukazuje sa, že doplňujúcimi ubezpečeniami a vysvetleniami poskytnutými v Správe o plnení a hore uvedenými dodatkami boli vyriešené hlavné pripomienky v rámci tohto odporúčania.
28. GRECO konštatuje, že odporúčanie v bolo uspokojivo implementované.

Odporúčanie vi.

29. GRECO odporúčalo *preskúmať potrebu zabezpečenia jednoznačnejšieho širšieho konceptu členov zahraničného zhromaždenia v súlade s článkom 6 Trestnoprávneho dohovoru o korupcii (ETS 173) alebo aspoň poskytnúť vhodné usmernenie v tejto otázke.*
30. GRECO pripomína, že v Správe o plnení bolo toto odporúčanie považované za „neimplementované“, nakoľko Slovenská republika nevykonala opatrenia v tomto zmysle. Ako je hore uvedené, v prvej priebežnej správe slovenské orgány uviedli, že legislatíva na riešenie ostávajúcich záležitostí bude prijatá..
31. Slovenské orgány zdôrazňujú, že Zákon č. 262/2011 rozšíril definíciu zahraničných verejných činiteľov uvedenú v časti 128, odsek 2, písmeno a) taktiež o osoby zastávajúce úrad v zhromaždení *nelegislatívneho charakteru* zahraničnej krajiny. Navyše, ako už bolo uvedené, kriminalizácia úplatkárstva zahraničných verejných činiteľov podľa častí 330 a 334 TZ nie je viac limitovaná na situácie zahŕňajúce medzinárodné obchodné transakcie.
32. GRECO víta hore uvedené dodatky. Ukazuje sa, že všetky relevantné časti Trestného poriadku (330, 331, 334 a 335) sú momentálne plne aplikovateľné na členov verejných zhromaždení akéhokoľvek typu zhromaždenia a na kontext, v ktorom trestné činy úplatkárstva nastávajú.
33. GRECO konštatuje, že odporúčanie vi bolo uspokojivo implementované.

Téma II: Transparentnosť financovania politických strán

34. Pripomíname, že vo svojej **Hodnotiacej správe** GRECO adresovalo 10 odporúčaní pre Slovenskú republiku v súvislosti s Témou II. Na základe nedostatku akéhokoľvek zmysluplného následného postupu v marci 2010 **Správa o plnení** vyhodnotila tieto odporúčania ako neimplementované. V **Prvej priebežnej správe** z decembra 2010 slovenské orgány uviedli, že implementácia spomínaných desiatich odporúčaní bola hodnotená zo širšej perspektívy a že vláda Slovenskej republiky sa vo svojom programovom vyhlásení na obdobie 2010-2014 zaviazala pripraviť Volebný kódex s cieľom riešiť tieto odporúčania. Slovenské orgány poskytli informáciu o iniciácii procesu zameraného na zber vstupov pre pracovnú skupinu „GRECO“ s cieľom začať prácu v tejto oblasti. GRECO konštatovalo, že nebol evidentný zmysluplný postup a že niektoré odporúčania mohli byť implementované bez potreby legislatívnych zmien.
35. V poslednej informácii slovenské úrady indikujú, že na základe uznesenia vlády SR č. 883 z 15. decembra 2010 vláda nariadila ministrovi vnútra pripraviť návrh Volebného kódexu (ďalej len VK). Na základe politickej a technickej náročnosti tejto úlohy minister vnútra zriadil pracovnú skupinu zahrňujúcu politické strany zastúpené v parlamente, vybraných skupín odborníkov, mimovládnych organizácií a zástupcov miestnej samosprávy. Návrh bol nedávno dokončený a časť z neho (4 sekcie) bola zo strany orgánov daná k dispozícii v anglickom jazyku. V decembri 2011 bude návrh doručený vláde a následne bude postúpený Národnej rade na schválenie. Slovenské úrady poukazujú na skutočnosť, že cieľom je účinnosť tohto Volebného kódexu od 01. januára 2013.
36. Slovenské úrady taktiež uvádzajú, že Zákon č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach bude taktiež doplnený podľa niektorých odporúčaní GRECO. Návrh v tomto zmysle sa očakáva na predloženie vláde v treťom štvrtroku 2012.

Odporúčanie i.

37. GRECO odporúčalo *požadovať od kandidátov na voľby do Národnej rady priznanie všetkých darov, ktoré dostali v súvislosti so svojou politickou činnosťou – vrátane ich zdroja (aspoň nad rámec stanovenej hranice), povahy a hodnoty – a zverejnenie podrobností o vynaložených výdavkoch.*
38. Slovenské orgány uvádzajú, že požiadavky tohto odporúčania sú v súčasnosti riešené v návrhu Volebného kódexu (ďalej len VK) v časti 22, odseky 1, 7, 8, 9, 12 a 13. Časť 22 VK požaduje, aby všetci účastníci volebnej kampane bez rozdielu, či už z politických strán alebo nezávislí kandidáti v rôznych typoch volieb, preukázali dary, ktoré dostali v súvislosti s volebnou kampaňou, vrátane zdroja, povahy a hodnoty jednotlivých darov ako aj priznali informácie o výdavkoch na kampaň.
39. GRECO registruje hore uvedené informácie, ktoré, ako sa zdá, v širokom meradle reflektujú obsah odporúčaní; GRECO bude, samozrejme, potrebovať znovu podrobne preštudovať obsah navrhovanej legislatívy po jej podrobnejšom rozpracovaní. Nateraz sú ustanovenia VK v počítačnom štádiu prípravy/schvaľovania.
40. GRECO konštatuje, že odporúčanie i bolo čiastočne implementované.

Odporúčanie ii.

41. GRECO odporúčalo *prijat' opatrenia na zvýšenie transparentnosti príjmov a výdajov politických strán a kandidátov na miestnej a regionálnej úrovni (zvlášť v súvislosti s voľbami starostov).*
42. Slovenské orgány zdôrazňujú, že požiadavky tohto odporúčania sú v súčasnosti riešené v návrhu VK v časti 22, odseky 1, 4, 5, 6, 8, 9, 12 a 13. Návrh VK zabezpečuje opatrenia na zvýšenie transparentnosti príjmu a výdajov volebných kandidátov taktiež na miestnej a regionálnej úrovni volieb. Budú vyžadovať zriadenie osobitného bankového účtu (tento sa bude používať výlučne pre potreby financovania ich kampane) na získavanie financií výlučne bankovým prevodom z iného bankového účtu a s identifikáciou majiteľa účtu, s uchovaním špecifických záznamov a zverejnením podrobností v určitom čase o vzniknutých nákladoch (na ich webstránke, v printovom médiu, v TV, v rádiu a pod.). Od kandidátov sa bude požadovať indikácia predbežnej výšky výdavkov a skutočne minutá výška prostriedkov.
43. GRECO registruje uvedené informácie. Ukazuje sa, že obsah VK (návrh) rieši do určitej miery podstatu zámeru odporúčania ii. GRECO by samozrejme potrebovalo preskúmať dané ustanovenia v anglickom preklade a nateraz sú ustanovenia VK v skorom štádiu prípravy/schvaľovania. V tomto momente sa zdá, že nie je naplánovaný žiaden krok smerom k zvýšeniu transparentnosti financovania politických strán na miestnej a regionálnej úrovni (odsek 87 poukázal na skutočnosť, že napriek potrebe konsolidácie bankových účtov politických strán s ich regionálnymi a miestnymi pobočkami, táto požiadavka sa v praxi stretáva s rôznou úrovňou realizácie); riešenie tejto záležitosti môže vyžadovať taktiež opatrenia iného charakteru ako legislatívne dodatky k zákonom o voľbách (napr. opatrenia na zvyšovanie povedomia, objasnenie účtovných a evidenčných štandardov a/alebo vydávanie poradenských materiálov, doplnkovú kontrolnú snahu).
44. GRECO konštatuje, že odporúčanie ii bolo čiastočne implementované.

Odporúčanie iii.

45. GRECO odporúčalo *zaviesť primerané pravidlá zverejňovania vzniknutých nákladov vynaložených v súvislosti s volebnou kampaňou subjektmi mimo štruktúry politických strán, ktoré sú s nimi v priamom alebo nepriamom vzťahu.*
46. Slovenské orgány indikujú, že požiadavky tohto odporúčania sú v súčasnosti reflektované v návrhu VK v časti 22, odsek 1, 4, 5, 6, 8, 9, 12 a 13 a že sú riešené v kontexte povinnosti zriaďovania osobitného bankového účtu a identifikácie darcov, z účtov ktorých sú zdroje poukazované a taktiež z pohľadu povinnosti zverejňovať plánovanú a skutočne minutú výška prostriedkov na volebnú kampaň.
47. GRECO registruje informáciu a konštatuje, že nerieši podstatu odporúčania, ktoré sa týka tretích strán. Ako je zdôraznené v odseku 88 Hodnotiacej správy, „zdá sa, že v slovenskom systéme sa od politických strán nepožaduje poskytovanie (finančných) informácií v súvislosti so subjektmi priamo alebo nepriamo prepojenými na tieto strany alebo pod ich kontrolou, pokiaľ majú legislatívny štatút nezávislý na politickej strane (...)”. Je jednoznačné, že Slovenská republika musí túto záležitosť riešiť.
48. GRECO konštatuje, že odporúčanie iii nebolo implementované.

Odporúčanie iv.

49. GRECO odporúčalo *(i) zabezpečiť, aby boli výročné správy politických strán ľahko dostupné pre verejnosť a (ii) ustanoviť štandardizovanú formu (v prípade potreby i usmernenie) v ktorej by politické strany predkladali správy o volebnej kampani a výročné správy.*
50. Slovenské orgány pripomínajú, že v súčasnej legislatíve sú politické strany povinné zostavovať výročné finančné správy a doručovať ich v rámci stanovenej lehoty Národnej rade SR, ktorá publikuje tieto správy na jej webstránke s cieľom bezproblémového prístupu verejnosti k ich obsahu (z webstránky môžu byť tieto dokumenty stiahnuté alebo kopírované). Každopádne, ako už bolo skôr uvedené, tento problém bude riešený prostredníctvom vhodných dodatkov k zákonu č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov a návrh by mal byť doručený vláde SR v treťom kvartáli roku 2012.
51. GRECO berie hore uvedenú informáciu na vedomie a pripomína, že odsek 89 Hodnotiacej správy poukázal na skutočnosť, že „správy publikované na webstránke Národnej rady SR sú ťažko dostupné vzhľadom na kategorizáciu podľa čísla a nie podľa ich názvu^[2]. Ďalej, ani zákon č. 85/2005, ani žiadne iné (sekundárne) nariadenie nepredpisuje formu, v akej majú politické strany informovať o ich bežných výdavkoch a výdavkoch na kampaň.“ Je preto viditeľné, že slovenské orgány musia prijať rad opatrení na implementáciu tohto odporúčania.
52. GRECO konštatuje, že odporúčanie iv nebolo implementované.

Odporúčanie v.

53. GRECO odporúčalo *poskytnúť osobitnému orgánu mandát a zodpovedajúce prostriedky na kontrolu a preskúmavanie financovania politických strán (z verejných aj súkromných zdrojov) a financovanie volebných kampaní, vrátane financovania kandidátov na voľby a zabezpečiť, aby bol tento orgán pri výkone svojej funkcie nezávislý a nestranný.*
54. Slovenské orgány poukazujú na to, že toto odporúčanie je riešené súčasným návrhom VK v časti 16, konkrétne odsek 1, písmeno d) a písmeno m). Na základe ustanovení návrhu bude exkluzívna kompetencia udelená Ústrednej volebnej komisii ako trvalému nezávislému orgánu na kontrolu výdavkov politických strán, politických hnutí a kandidátov v kontexte rôznych typov volieb, bez ohľadu na to, či príjmy pochádzajú zo súkromných alebo verejných zdrojov. Slovenské orgány podčiarkujú, že skutočnosť, že komisia nepodlieha žiadnemu orgánu, by mala zabezpečiť nezávislosť a nestrannosť kontroly do budúcnosti.
55. GRECO berie hore uvedenú informáciu na vedomie a pripomína, že odseky 90 až 94 Hodnotiacej správy nastolili rad pochybností, ktoré viedli k odporúčaniu v zaoberajúcom sa žiaducim zlepšením – vrátane konsolidácie – ohľadom kontroly „financovania politických strán ...a financovania volebnej kampane “ (pozri taktiež odsek 62 a nasledujúce). Zdá sa, že slovenské orgány sú v procese riešenia kontroly len do tej miery, čo sa týka financovania volebnej kampane a neuvažuje sa o konsolidácii kontroly. Zároveň, na zhodnotenie prostriedkov, kontrolných právomocí a odbornej kapacity, ktoré by VK umožňovali finančnú kontrolu, by GRECO potrebovalo dodatočné informácie. Nakoľko veľa otázok ostáva otvorených a VK je v štádiu počiatočnej prípravy/schvaľovania, GRECO nedokáže konštatovať, či boli prijaté hmatateľné opatrenia tohto odporúčania, dokonca ani čiastočne.
56. GRECO konštatuje, že odporúčanie v nebolo implementované.

Odporúčanie vi.

57. GRECO odporúčalo *prehodnotiť sankcie za porušenie pravidiel financovania politických strán tak, aby boli primerané a dostatočne odrádzajúce.*
58. Slovenské orgány konštatujú, že všetky hore uvedené záležitosti budú riešené cez vhodné dodatky k zákonu č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ako už bolo uvedené, tieto dodatky majú byť predložené vláde v treťom štvrtroku 2012).
59. GRECO berie na vedomie hore uvedené informácie, ktoré sa v inom ohľade nedotýkajú zámeru doplnenia zákona č. 85/2005. GRECO taktiež pripomína, že napriek zameraniu odseku 95 Hodnotiacej správy na financovanie politických strán, zdôraznilo potrebu zlepšenia systému sankcií aplikovateľných v kontexte financovania politických strán a volebných kampaní, ktoré môžu vyžadovať dodatky rôznych častí legislatívy. V tomto zmysle, návrh VK poskytuje rôznorodosť pokút (1000, 3000, 10,000 a dokonca viac ako 100,000 eur v závislosti na prípade) – pozri taktiež odsek 69 a ďalšie – poskytnutý preklad častí VK týkajúci sa prípadov porušenia neumožňuje zhodnotiť, či ide o relevantné požiadavky VK (napríklad prípady týkajúce sa zdrojov financovania). Na základe týchto pochybností, skutočnosť, že VK je v štádiu počiatočnej prípravy/schvaľovania a nebol prijatý následný postup v otázke sankcií pre prípady regulárneho financovania politických strán, GRECO nedokáže konštatovať, či boli prijaté hmatateľné opatrenia tohto odporúčania, dokonca ani čiastočne.
60. GRECO môže nateraz len konštatovať, že odporúčanie vi nebolo implementované.

Odporúčanie vii.

61. GRECO odporúčalo *zabezpečiť, aby mechanizmus ukladania sankcií za porušenie pravidiel financovania politických strán bol nezávislý, nestranný a účinný v praxi.*
62. Slovenské orgány konštatujú, že hore uvedená záležitosť je riešená súčasným návrhom VK v časti 22, odseky 10 až 16 a že nezávislosť, nestrannosť a praktická účinnosť mechanizmu na nastolenie pokút za porušenie pravidiel o financovaní volebnej kampane bude zabezpečená nezávislosťou Ústrednej volebnej komisie. V súčasnej legislatíve má Ministerstvo financií kompetenciu udeľovať pokuty politickým stranám za nedodanie relevantných podkladov v rámci termínov (priebežná alebo konečná správa, výročná správa na doručenie Národnej Rade SR), pokiaľ neodstránia nedostatky v stanovenej lehote, pokiaľ dostanú dar alebo podporu v rozpore so zákonom. Ministerstvo stanoví pokutu, ktorá zodpovedá dvojnásobnej hodnote hodnoty daru získanej nezákonnej podpory. Slovenské orgány však zdôrazňujú, že sankcie budú revidované v kontexte nadchádzajúcich dodatkov k zákonu 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach.
63. GRECO berie na vedomie hore uvedené informácie. Pripomína, že odseky 90 až 94 a odsek 96 Hodnotiacej správy poukazujú na zdanlivú neúčinnosť súčasných kontrolných opatrení. Informácie slovenských orgánov nateraz neumožňujú stanoviť žiaden záver v otázke zamýšľaných zlepšení (časť 22 návrhu VK sa nezaobera podrobnou kontrolou), hoci zverenie právomoci Ústrednej volebnej komisii môže byť tým správnym krokom. GRECO bude samozrejme potrebovať opätovnú kontrolu procesu týkajúcu sa tohto odporúčania v zmysle doplnkových informácií o budúcich kontrolných opatreniach aplikovateľných na financovanie

politických strán a volebnej kampane. Ako bolo uvedené v odseku 96 Hodnotiacej správy „GET si nebol vedomý žiadnych iných sankcií, ktoré boli niekedy stanovené za porušenie financovania politických strán, ako za nedodanie finančných správ (...). Počas návštevy bolo zistené, že úroveň zhody starého zákona a zákona č. 85/2005 spôsobila pochybnosti o účinnosti sankčného mechanizmu. (...) I keď spozorovaný nedostatok vynútenia môže byť spôsobený nedostatočnou kontrolou a nedostatku vyšetrovacích kapacít na strane dozorujúcich orgánov (...), GET má taktiež pochybnosti, či je Ministerstvo financií dostatočne nezávislé v otázke udeľovania sankcií.”

64. GRECO môže nateraz len konštatovať, že odporúčanie vii nebolo implementované.

Odporúčanie viii.

65. GRECO odporúčalo *zabezpečiť poradenstvo a vzdelávanie pre politické strany a kandidátov vo voľbách o príslušných pravidlách financovania politických strán a kampaní.*

66. Slovenské orgány konštatujú, že toto odporúčanie je riešené súčasným návrhom VK v časti 16, odsek 2. Od Ústrednej volebnej komisie sa bude požadovať poskytovanie a zabezpečovanie metodologickej podpory a poradenstva politickým stranám, politickým hnutiam, jednotlivým kandidátom a osobám oprávneným voliť vo všetkých typoch volieb s cieľom zabezpečiť implementáciu VK v praxi. Metodické poradenstvo a pomoc je v súčasnosti politickým stranám, ich kandidátom a voličom poskytované prostredníctvom médií a špeciálnych informačných liniek Ministerstva vnútra.

67. GRECO berie na vedomie hore uvedenú informáciu a nedokáže konštatovať, žeby od roku 2008 prišlo k zmysluplným opatreniam v implementácii tohto odporúčania, ktoré je v skutočnosti jedným z tých, ktoré nevyžadujú zmeny v existujúcej legislatíve.

68. GRECO konštatuje, že odporúčanie viii nebolo implementované.

Odporúčanie ix.

69. GRECO odporúčalo *ustanoviť zodpovednosť kandidátom vo voľbách za porušenie pravidiel financovania politických strán v súlade s pravidlami, ktoré sa týkajú politických strán.*

70. Slovenské orgány poukazujú, že toto odporúčanie je riešené súčasným návrhom VK v časti 22, odsek 16 a časť 43. Zodpovednosť volebných kandidátov za porušovanie pravidiel o financovaní volebnej kampane je zabezpečovaná a aplikovaná Ústrednou volebnou komisiou. Návrh VK predvídal a odstupňoval rozsah príslušných postihov podľa závažnosti prípadu a jeho spoločenského nebezpečenstva.

71. GRECO berie na vedomie hore uvedenú informáciu; pokiaľ by boli ustanovenia návrhu prijaté, pomerne jednoznačne by preklenuli dôležitú medzeru v slovenskej legislatíve. GRECO poznamenáva, že pre prípad nezrovnalostí financovania volebnej kampane požiadavky týkajúce sa transparentnosti vedú k postihom v hodnote 1000, 3000, 10,000 a dokonca 100,000 eur, v závislosti od situácie. GRECO bude potrebovať opätovne preskúmanie súčasných zlepšení a konzistenciu VK s pravidlami týkajúcimi sa politických strán akonáhle bude VK v neskoršom štádiu prípravy.

72. GRECO konštatuje, že odporúčanie ix bolo čiastočne implementované.

Odporúčanie x.

73. GRECO odporúča *prehodnotiť potrebu novelizácie ustanovení Zákona č. 46/1999 o spôsobe voľby prezidenta s cieľom zvýšiť transparentnosť financovania kandidátov na funkciu prezidenta (s cieľom zabezpečiť, aby prijaté, ak vôbec, doplňujúce ustanovenia boli v súlade so Zákonom 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach).*
74. Slovenské úrady pripomínajú, že hlavným cieľom návrhu VK je konsolidácia rôznych zákonov, ktoré upravujú každý typ volieb, vrátane Zákona č. 46/1999 týkajúceho sa prezidentských volieb. Čo sa týka transparentnosti financovania kampane, všetky typy volieb budú v budúcnosti predmetom rovnakých pravidiel.
75. GRECO berie hore uvedené informácie na vedomie, čo opätovne potvrdzuje, že návrh VK zabezpečuje dôležité zlepšenia. Nateraz je stále v štádiu prípravy/schvaľovania a GRECO bude potrebovať opätovne preskúmať skutočné zlepšenia a obsah akonáhle bude VK v neskoršom štádiu prípravy.
76. GRECO konštatuje, že odporúčanie x bolo čiastočne implementované.

III. ZÁVER

77. **Na základe uvedených informácií GRECO konštatuje, že Slovenská republika zatiaľ dostatočne implementovala alebo dostatočne riešila šesť zo šestnástich odporúčaní uvedených v Tretej záverečnej hodnotiacej správe.** V otázke Témy I – Trestnoprávna úprava – odporúčania i, ii, iii, iv a vi boli implementované uspokojivo a s odporúčaním v bolo narábané dostatočne. Čo sa týka Témy II – transparentnosť financovania politických strán – odporúčania i, ii, ix a x boli implementované čiastočne a odporúčania iii až viii ostávajú neimplementované.
78. GRECO víta, že Slovenská republika prijala súbor legislatívnych dodatkov a iných opatrení, ktoré jej umožňujú byť v zhode so všetkými šiestimi odporúčaniami spomínanými v kontexte Témy I (kriminalizácia korupcie). V otázke Témy II (transparentnosť financovania politických strán), proces vedúci k prijatiu Volebného kódexu bol začatý a to bude znamenať výrazné zlepšenie v oblasti transparentnosti financovania volebných kampaní na Slovensku. Ešte je potrebné prijať tento zákon na úrovni vlády a parlamentu, avšak očakáva sa, že platnosť nadobudne 01. januára 2013. Slovenská republika zároveň vyjadrila, že má v pláne doplniť pravidlá o financovaní politických strán obsiahnuté v Zákone č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach. Nie je k dispozícii informácia ohľadom podrobného obsahu zamýšľaných dodatkov k zákonu č. 85/2005, avšak relevantný návrh by mal byť doručený vláde SR v treťom štvrtroku 2012.
79. V zmysle uvedeného preto GRECO konštatuje, že súčasná úroveň zhody s odporúčaniami už viac nie je „celkovo neuspokojivá“ v súlade s pravidlom 31, odsek 8.3 Procedurálneho poriadku. GRECO sa preto rozhodlo nepokračovať v aplikovaní pravidla 32 týkajúceho sa členov neplniacich odporúčaní Hodnotiacej správy.
80. Na základe zrevidovaného odseku 8.2 pravidla 31 Procedurálneho poriadku GRECO požaduje od vedenia slovenskej delegácie poskytnúť správu v súvislosti s prijatými krokmi na implementáciu ostávajúcich odporúčaní (t.j. odporúčania i až x týkajúcich sa Témy II) do 30. septembra 2012.
81. Nakoniec, GRECO vyzýva orgány Slovenskej republiky, aby čo najskôr schválili publikovanie súčasnej správy, jej preklad do národného jazyka a zverejnenie tohto prekladu.

[1] „(ii) Prezident GRECO zasiela list vedúcemu dotknutej delegácie (kópia ide prezidentovi štatutárneho výboru), pričom poukazuje na neplnenie relevantných odporúčaní“.

[2] GET bolo informované, že v blízkej budúcnosti budú výročné správy kategorizované podľa názvu a nie podľa poradia.